

ISIRI

15061

1st. Edition

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

Institute of Standards and Industrial Research of Iran

استاندارد ملی ایران

۱۵۰۶۱

چاپ اول

مداخلات پرستاری -

بررسی دستورات پزشک -

آیین کار

**Nursing interventions –
Checking of physician's orders -
Code of practice**

ICS :11.020

به نام خدا

آشنایی با مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان مؤسسه* صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذیصلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شود که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که مؤسسه استاندارد تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱ کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفتهای علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی بهره گیری می شود.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و / یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. مؤسسه می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سا زمانها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، مؤسسه استاندارد این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آنها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این مؤسسه است.

* مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

- 1- International organization for Standardization
- 2 - International Electro technical Commission
- 3- International Organization for Legal Metrology (Organization International de Metrology Legal)
- 4 - Contact point
- 5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

«مداخلات پرستاری - بررسی دستورات پزشک - آیین کار»

رئیس:

میرزا بیگی ، غضنفر

(کارشناس ارشد کارافرینی)

دبیر:

سالمی ، صدیقه

(کارشناس ارشد آموزش پرستاری)

اعضاء: (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

ایرانی ، طاهره السادات

(کارشناس ارشد پرستاری)

سمت و/یا نمایندگی

رئیس کل سازمان نظام پرستاری کشور

هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

معاون فنی سازمان نظام پرستاری کشور

عضو هیات مدیره نظام پرستاری تهران

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری کشور

پروین ، لیلی

(کارشناس ارشد پرستاری داخلی - جراحی)

هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

جعفر جلال ، عزت

(کارشناس ارشد پرستاری)

هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

جولائی ، سودابه

(دکتری ، پرستاری)

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری کشور

رضوی ، مریم

(کارشناس پرستاری)

مدیر پرستاری بیمارستان ولیعصر

درویش ، مجید

(کارشناس پرستاری)

مسئول آموزش پرستاری اداره کل درمان مستقیم

شریف زاده ، سعیده

(کارشناس ارشد پرستاری)

سازمان تامین اجتماعی

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری کشور

مصطفوی ، اشرف

(کارشناس ارشد پرستاری)

پیش‌گفتار

استاندارد " مداخلات پرستاری - بررسی دستورات پزشک - آیین کار " که پیش‌نویس آن در کمیسیون‌های مربوط به موجب بند ۵ ماده ۳ قانون سازمان نظام پرستاری مصوب ۸۱/۹/۱۱ مجلس شورای اسلامی توسط سازمان نظام پرستاری تهیه و تدوین شده و در سی و نهمین اجلاس کمیته ملی استاندارد خدمات مورخ ۸۹/۱۱/۱۰ مورد تصویب قرار گرفته اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت‌های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

منابع و مآخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

- بلک و هوکس. پرستاری داخلی و جراحی. ترجمه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ۱۳۸۵. تهران
جامعه نگر، سالمی.

- سازمان نظام پرستاری. استاندارد های خدمات پرستاری. تهران. ۱۳۸۵.

- شمس، شمس‌الدین. مارکانی، عبدالله. آشنائی با حرفه پرستاری. انتشارات مهرامیرالمومنین، ۱۳۸۴.

- اولریچ. مراقبت های پرستاری اولریچ. اعضای علمی دانشگاه پرستاری مامائی شهید بهشتی. ۱۳۸۴

- Smeltzer, Suzanne C. Hinkle, Janice L. Brunner and Suddarth *Textbook of Medical -Surgical Nursing*. 11th Edition, Philadelphia: Lippincott Co., 2010

- Judith Schilling. *Nursing Procedures*. Fifth Edition. 2009

- Karen, Holland. *Mini Encyclopaedia of nursing*. 2005

- Linda Q. Thede. *Informatics and nursing*. Second Edition. 2003

- Dorland, William. *Dorland Medical Dictionary*. 25th ed. 2003

مداخلات پرستاری - بررسی دستورات پزشک - آیین کار

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، شناسایی و اجرای اصول کلی مداخلات پرستاری در بررسی دستورات پزشک به منظور اجرای دقیق موارد دستور داده شده توسط پزشک و نمایش طرح گام به گام این خدمت به منظور بهبود کیفیت کار، پیشگیری از خطاهای احتمالی و همچنین امکان اجرای خدمات به صورت یکسان بوده است.

این استاندارد برای موارد زیر کاربرد دارد:

الف - در کلیه بخش های عمومی و تخصصی و اورژانس در صورت نیاز به این خدمت برای ارائه مراقبت های پرستاری یکسان و روشن.

ب - در مراجع قضائی به منظور سندی قیاسی برای بررسی کیفیت اقدامات انجام شده.

۲ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد، اصطلاحات و تعاریف زیر به کار می رود:

۱-۲

پرستار

کسی است که حداقل یک دوره چهار ساله پرستاری را در سطح دانشگاهی گذرانیده است و موفق به کسب دانش نامه پرستاری شده است.

۲-۲

مددجو / بیمار

شخصی که برای دریافت خدمات درمانی به یکی از مراکز بهداشتی / درمانی مراجعه می کند.

۳-۲

کاردکس

دفترچه ای با جلد فلزی که اطلاعات کامل بیمار / مددجو در آن نوشته می شود.

۴-۲

کارت داروئی

کارت های مخصوصی که اطلاعات داروئی مربوط به مددجو / بیمار از کاردکس بر آن انتقال یافته و توسط پرستاران مورد استفاده قرار می گیرد.

۳ اهداف مداخله ای

۱-۳ اجرای دقیق دستورات پزشک طبق روش معین.

۲-۳ پیشگیری از بروز اشتباهات .

۴ حداقل وسائل مورد نیاز

۱-۴ کاردکس .

۲-۴ کارت دارویی .

۳-۴ پرونده بیمار .

۴-۴ خودکار آبی یا مشکی .

۵ روش انجام کار

۱-۵ کنترل نام مددجو / بیمار و نام پزشک معالج روی پرونده .

۲-۵ بررسی تاریخ ، ساعت و امضاء پزشک مندرج در برگ دستورات پزشکی در پرونده مددجو / بیمار .

۳-۵ توجه به نوع ، نام ، مقدار ، طریقه مصرف و دفعات مصرف دارو .

۴-۵ بررسی سایر دستورات کتبی مندرج در پرونده بیمار / مددجو .

۵-۵ دریافت دستورات شفاهی در موارد اضطراری و تکرار آن برای پزشک و وارد کردن بلافاصله این دستورات در برگه « دستور پزشک » و امضا شدن آن ها در اولین فرصت توسط پزشک .

هشدار - دستورات شفاهی باید توسط پرستار دیگری هم امضاء گردد .

۶-۵ وارد کردن دستورات کتبی پرونده بیمار / مددجو در کاردکس و کارت دارویی .

۷-۵ مرور دستورات پزشکی در برگه دستور پزشک و گذاشتن علامت ✓ در مقابل آن پس از مرور .

۸-۵ سؤال از پزشک در صورت خوانا نبودن دستورات یا هر گونه اشکال بدون فوت وقت .

۹-۵ رسم خط افقی زیر آخرین دستور پزشک و امضا کردن در محل مخصوص پس از کنترل کردن دستورات .

هشدار ۱ - پرستاری که دستورات را کنترل می کند مسئول اجرای آن برای اولین بار می باشد .

هشدار ۲ - دستوراتی که فقط برای یک بار می باشند ، نیز باید در کاردکس وارد شوند .

۶ شرایط انجام کار

۱-۶ دقت و صحت در انجام کار .

۲-۶ رعایت اصول اخلاقی و امانت داری در حین وارد کردن دستورات شفاهی پزشک .

۷ شرایط ارائه دهنده خدمت

این فرایند کاری توسط پرستار در کلیه بخش های اورژانس ، عمومی و تخصصی ارائه می گردد .

پیوست الف
حقوق مددجو / بیمار
(الزامی)

الف-۱ مددجو / بیمار حق دارد در اسرع وقت درمان و مراقبت مطلوب ، مؤثر و همراه با احترام کامل را بدون توجه به عوامل نژادی فرهنگی و مذهبی از گروه درمان انتظار داشته باشد .

الف-۲ مددجو / بیمار حق دارد محل بستری ، پزشک ، پرستار و سایر اعضای گروه معالج را در صورت تمایل بشناسد .

الف-۳ مددجو / بیمار حق دارد در خصوص مراحل تشخیص ، درمان و سیر پیشرفت بیماری خود اطلاعات ضروری را شخصاً و یا در صورت تمایل از طریق یکی از وابستگان از پزشک معالج درخواست نماید به طوری که در فوریت‌های پزشکی این امر نباید منجر به تأخیر در ادامه درمان یا تهدید جانی مددجو / بیمار گردد .

الف-۴ مددجو / بیمار حق دارد قبل از معاینات و اجرای درمان اطلاعات ضروری در خصوص عوارض احتمالی و یا کاربرد سایر روش‌ها را در حد درک خود از پزشک معالج دریافت و در انتخاب شیوه نهایی درمان مشارکت نماید .

الف-۵ مددجو / بیمار حق دارد در صورت تمایل شخصی و عدم تهدید سلامتی آحاد جامعه طبق موازین قانونی رضایت شخصی خود از خاتمه درمان را اعلام و یا به دیگر مراکز درمانی مراجعه نماید .

الف-۶ مددجو / بیمار حق دارد جهت حفظ حریم شخصی خود از محرمانه ماندن محتوای پرونده پزشکی ، نتایج معاینات و مشاوره‌های بالینی جز در مواردی که براساس وظایف قانونی از گروه معالج استعلام صورت می‌گیرد اطمینان حاصل نماید .

الف-۷ مددجو / بیمار حق دارد از رازداری پزشک و دیگر اعضای تیم معالج برخوردار باشد لذا حضور بالینی افرادی که مستقیماً در روند درمان شرکت ندارند موقوف به کسب اجازه مددجو / بیمار خواهد بود .

الف-۸ مددجو / بیمار حق دارد از دسترسی به پزشک معالج و دیگر اعضای اصلی گروه معالج در طول مدت بستری ، انتقال و پس از ترخیص اطمینان حاصل نماید .

الف-۹ مددجو / بیمار حق دارد با کسب اطلاع کامل از نوع فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی بیمارستان که بر روند سلامتی و درمان او مؤثرند تمایل و رضایت شخصی خود به مشارکت درمانی را اعلام و یا در مراحل مختلف پژوهش از ادامه همکاری خودداری نماید .

الف-۱۰ مددجو / بیمار حق دارد در صورت ضرورت اعزام و ادامه درمان در سایر مراکز درمانی ، قبلاً از مهارت گروه معالج ، میزان تعرفه‌ها و پوشش بیمه‌های خدمات در مرکز درمانی مقصد مطلع گردد .